

Ormož • Uvoženi azijski orjaki v bodočem ormoškem močvirju

Vodni bivoli sredi Prlekije in hitracesta do Ptuja

Na območju lagun nekdanje Tovarne sladkorja Ormož (TSO) se vzpostavlja naravni rezervat. Gre za okrog 60 hektarjev zemljišč, ki so lasti Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (Dopps). Za ureditev območja v naravni rezervat so ormoški občinski svetniki na zadnji redni seji, ki je bila v začetku tega tedna, v osnutku potrdili občinski podjalni prostorski načrt oz. OPPN.

Se pred potrditvijo je o vzpostavitvi rezervata potekala razprava. Svetnica Ana Pevec je dejala, da so kmetovalci, ki imajo v bližini bodočega rezervata obdelovalne površine, glede projekta nekoliko skeptični in z njim premalo seznanjeni. Svetnika Martina Hebarja je zanimalo, katere živalske vrste bodo v rezervat naselili. Po njegovem mnenju bi morali dati prednost avtohtonim pasmam. »Da ne bi bil to potem nek živalski vrt ali safari,« je pripomnil Hebar. Tudi svetnik Boštjan Štefančič je povedal, da bi bilo treba poskrbeti za to, da se v rezervat naselijo avtohtone pasme živali. Kajti: vodni bivoli, ki se danes že sprehajajo za ograjenim delom posestva, pač niso slovenska avtohtona živalska pasma. »Ali bomo zdaj uvozili še Vietnamce, da bodo te vodne bivole pasli? Reja vodnih bivolov se mi na tem območju ne zdi primerna. Res želim

vedeti, kdo vam je omogočil, da sredi Prlekije naseljujete vodne bivole. A ne bi bilo bolj smiselno razmišljati o avtohtonih slovenskih pasmah govedi, prašičev ... Sicer pa dvomim, da boste uspeli celotno območje spremeniti v mokrišče. Danes je tam samo ena malo večja mlaka pa dve raci,« je bil slikovit Štefančič.

Krajani v strahu pred omejitvami

Razpravo je nadaljeval svetnik Stanislav Pogorelec. Dejal je, da so v stik z njim stopili krajani Frankovcev, naselja v neposredni bližini lagun, in mu predali nekaj pobud. »Krajani v javni razpravi jasnih odgovorov o tem, kaj to za njih pomeni, niso dobili. Predvsem naj bi jih zaskrbelo izjava enega izmed pripravljavcev projekta, predstavnik Dopsa, ki naj bi takrat de-

jal, da bodo zadeve urejali po etapah in da si front na vseh straneh ne morejo naenkrat odpreti. O kakšnih frontah to govorimo? Kakšne fronte se bodo odpirale? Krajani Frankovcev želijo pred sprejemom kakršnih koli aktov natančno vedeti vse morebitne omejitve, ki bodo izhajale iz naslova varovanega rezervata. Zanima jih tudi, ali se bo morebiti na bližnja zemljišča vknjižila kakšna predkupna pravica,« je pojasnil Podgorelec. Podžupan Zlatan Fafulič je povprašal, ali so predstavniki Dopsa vse lastnike zemljišč in krajane obvestili o tem, kakšen poseg se načrtuje in kaj ta

Bivol je skupno ime za dva rodova goveda iz Azije in Afrike. Vodni bivol – azijski oz. indijski zraste do tri metre in živi v manjših čredah v močvirjih južne in jugovzhodne Azije. Iz njega so po vsej verjetnosti v 3. tisočletju pr. n. št. v severni Indiji ali Indokini za delo v močvirnatih pokrajinah vzgojili udomačeno obliko. So orjaške, več kot tona težke in 1,8 metra visoke živali. Najraje imajo močvirja in ribnike, kjer večji del dneva ležijo potopljeni v vodi.

Foto: Arhiv

V ormoških lagunah se že pase pet vodnih bivolov. Občinski svetniki nad tem niso navdušeni, saj bi v okolju raje videli avtohtone pasme goveda in drugih živali. Boštjan Štefančič je na zadnji seji občinskega sveta nekoliko porogljivo spraševal: »Bomo zdaj uvozili še Vietnamce, da bodo te vodne bivole pasli?«

Page: 2

Reach: 38000

Country: SLOVENIA

Size: 951 cm2

2 / 3

Pet takšnih bivolov se sprehaja za oboro bodočega naravnega rezervata v ormoških lagunah.

prinaša. »Ljudje so na vsakak poseg oziroma spremembo zelo občutljivi. Iz prebranega v zapisniku razprave o predvidenem krajinskem parku, ki je potekala v vašem domu v Frankovcih, imam občutek, da se na nekatera vprašanja ni odgovorilo tako, kot so krajanji pričakovali. Gre za velik poseg, ki bo prav gotovo vplival na kakovost življenja okoliških prebivalcev. Sicer pa tudi mene zanima, zakaj ste naselili vodne bivole.«

Župan Alojz Sok je svetnike opozoril, naj se v razpravi osredotočijo samo na vsebino, ki je neposredno povezana s sprejemanjem OPPN za območje lagun in naj k temu ne dodajajo stvari, ki so povezane z vzpostavljanjem krajinskega parka. Dejal je, da eno in drugo ni povezano. Njegov najostrejši politični nasprotnik Vili Trofenik se je ob tej izjavi zdrznil in glasno opozoril, da sta ena in druga tematika še kako povezani.

Bivol namesto mulčerja ali kosilnice

Po besedah direktorja Doppsa **Damijana Denca** so lagune z vidika varstva narave območje nacionalnega in mednarodnega pomena. »Glavni cilj projekta je ponovna vzpostavitev biotske pestrosti. Gre za avtohtone vrste, naravne in kvalifikacijske vrste Natura, ki jih tukaj srečujete in vidite. Ne gre za noben živalski vrt. Prvi cilj je ohranjanje

Page: 2

Reach: 38000

Country: SLOVENIA

Size: 951 cm2

3 / 3

avtohtone biodiverzitete. Vsak naravni rezervat zahteva upravljanje. Klasičen in v svetu pogosto preverjen način je s pomočjo pašne živine. To izvajamo v Škocjanskem zatonu, takšno prakso v naravnih rezervatih srečate tudi drugje po svetu. Alternativa temu sta košnja in mulčenje, kar je drago in ni trajnostno. Zakaj smo izbrali vodne bivole? Z več univerzami v Evropi smo se posvetovali, katera žival bi bila najprimernejša glede na tip rezervata, okolje in razmere. Svetovali so nam vodnega

bivola. Bili smo skeptični. Tri leta nazaj smo se o tem posvetovali tudi z veterinarsko upravo. Strinjali so se z nami, saj je vodni bivol zelo hvaležna žival. Hrani se z vegetacijo, ki je za drugo vrsto pašne živine zelo nekakovostna. Biva v vodnem okolju, hrani pa se s trsom, šašem, ločjem ... To je vegetacija, ki se ji druga pašna žival pretežno izogiba. V projekt smo tako vključili poskusno izvedbo paše s petimi glavami živine. Pet vodnih bivolv - štiri krave in enega bika - smo pred tednom dni

spustili v lagune, na zagrajen pašnik. Če se bo pojavila potreba po povečevanju črede, bomo vključili avtohtone pasme. Tudi za to bomo imeli posluš. Vodni bivol je panonska žival. Srečate jih v Avstriji, na Madžarskem ... In če sodi v kateri del Slovenije, sodi prav v ta panonski del. Žival ni nevarna ali agresivna, je pa zelo robustna in hvaležna za pašo na prostem. Na vodne bivole lahko gledate kot na poskus. Upam, da bomo imeli z njimi dobre izkušnje.«

Trofenik radira Naturo in riše hitro cesto?

Vili Trofenik je na ponedeljkovi seji sveta občine Ormož poudaril, da naj bi bilo območje Nature 2000 leta 2004 v Bruslju predstavljeno na podlagi neveljavnega zakonskega postopka. »Teža vam še nihče ni rušil, a očitno bo treba. O Naturi 2000 namreč ni bila izvedena javna razprava, kar slovenska zakonodaja predpisuje. Sicer pa moram tudi povedati, da je Dopps eden izmed glavnih krivcev za to, da odsek hitre ceste Ptuj-Ormož med Markovci in Hajdino ni umeščen v prostor. V Bruslju bi območje lagun lahko z levo roko uporabili kot nadomestni habitat za območje Šturmovcev. To je stališče komisarja in njegovih najbližjih sodelavcev. Za nadomestni habitat v Markovcih je potrebnih deset hektarjev. Tukaj v lagunah imamo 50 hektarjev. Z vidika Ormoža in okolice, ki to cestno povezavo nujno potrebuje, je Dopps zaviralni moment - ker trmoglav in ne pristane na noben kompromis. Rešitev čez Puhov most ne pije vode in je direktno zavajanje ter v nasprotju z nacionalnim programom o gradnji cest. Dopps je preprečil gramoznico, Dopps preprečuje cesto in vse takšne projekte, ki so nujno potrebni v razvojnem smislu. Nič nimam proti rezervatu, če se najde kompromis za cesto,« je bil jasen Trofenik. Direktor Doppsa Damijan Denac se je na njegovo razmišljanje odzval z besedami: »Dopps v nobenem primeru ni soglasodajalec. Smo društvo, imamo določene statute, da delujemo v javnem interesu. V primeru ceste, ki jo omenjate, se do tras nismo javno opredeljevali, javno trasi nismo nasprotovali. So pa presojevalci teh tras sami ugotavljali primernost le-teh. To je njihova odločitev. Mi o tem ne presojamo, ker nimamo licence. Mi tukaj nimamo vpliva. Poudarjate, da smo zaviralci gradnje te ceste. Pa bi rad videl dokaze, ki pričajo o tem. Zavedamo se, da cesta je potrebna in jo je treba v skladu z veljavno zakonodajo umestiti v prostor. Kar se tiče nadomestnega habitata (lagune za cesto), pa to pravno ni mogoče. Lagune so bile znotraj območja Nature 2000 že leta 2004, ko je bila Natura z odlokom vlade sprejeta. Ker gre za območje, ki je kvalifikacijsko prispevalo k opredelitvi območja Nature, s pravnega vidika ne more biti nadomestni habitat.«

V bran Doppsu je stopil župan Alojz Sok, ki je pripomnil: »Kazati s prstom na Dopps, da Slovenija ni zgradila hitre ceste - to je pač malo tak.« Z revolucionarno idejo je na seji na plano prišel svetnik Stanislav Podgorelec. Predlagal je, da se sprejetje OPPN za ormoške lagune pogojuje s tem, da bi Dopps pomagal pri umeščanju trase hitre ceste v prostor. Podgorelca sta podprla še Štefančič in Trofenik.